

Галина Гич,
ORCID iD 0000-0003-2037-036X
кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії й методики
мовно-літературної та художньо-естетичної освіти
Миколаївський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
вул. Адміральська, 4-а, 54001, м. Миколаїв, Україна
halina.gych@toipro.mk.ua

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УРОКІВ / ЗАНЯТЬ ЗА ТВОРЧІСТЮ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Методична стаття розкриває основні інформаційні ресурси всемережжя з новітньої шевченкіани, що можуть використовувати вчителі української мови та літератури, інтегрованого курсу літератур та історії для вдосконалення предметно-фахових знань освітян щодо трактування постаті Великого Кобзаря та подання його творчості здобувачам освіти Нової української школи.

Розглянуто окремі вітчизняні традиційні та електронні інформаційні ресурси, присвячені Тарасові Шевченку, з погляду науково-методичного забезпечення вивчення творчості Великого Кобзаря на уроках української літератури та інтегрованого курсу літератур.

Наведено перелік основних ресурсів всемережжя, що стануть у пригоді вчителям для подання образу українського генія, який варто формувати без дотримання радянських канонів і шаблонів, сформованих в уявленні українців у попередні роки. Уперше запропонована авторська типологія інформаційно-методичних ресурсів за темою наукової розвідки: загальні інтернет-ресурси щодо постаті і творчості Тараса Шевченка, ресурси для використання на уроках / заняттях, Шевченко та його творчість у візуальному та пісенному мистецтві.

Ключові слова: вивчення творчості Шевченка; електронні інформаційні ресурси; інформаційно-методичне забезпечення; позакласні заходи, присвячені Кобзареві; Тарас Григорович Шевченко; уроки / заняття за творами Тараса Шевченка.

© Гич Г. М., 2024

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичними завданнями. У 2024 році на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2024–2025 роках» №10291 відзначатиметься 210 річниця з дня народження Великого Кобзаря, що зумовлює актуальність і доцільність розгляду теми інформаційно-методичного забезпечення вивчення творчості Тараса Григоровича Шевченка з використанням новітніх досягнень вітчиз-

няної шевченкіани.

Зазначимо, що Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти в рамках циклу заходів кафедри теорії й методики мовно-літературної та художньо-естетичної освіти «Стратегії прочитання» у 2023 році здійснював відповідну роботу щодо вивчення творчості лавреата Державної премії України імені Тараса Шевченка Д. Д. Кременя. Цьогоріч на виконання Постанови Уряду заплановано філолого-культурологічний проект до 210-річчя з дня народження Кобзаря «Рік

Тараса Шевченка на Миколаївщині».

Проблематика подання учням науково достовірної та політично неупередженої інформації про генія України є вкрай важливою для утвердження націєцентричного підходу під час викладання всіх шкільних предметів та проведення позакласних заходів з ушанування пам'яті Великого Кобзаря.

Аналіз основних досліджень і публікацій із зазначеної проблеми. Наголосимо, що в ході аналізу основних досліджень і публікацій ми не ставили собі за мету повне висвітлення української шевченкіани, а намагалися привернути увагу педагогів до ресурсів, що комплексно репрезентують постать ювіляра і водночас сприяють формуванню нового образу Кобзаря.

Проблемі впливу творчості Тараса Шевченка на формування нової свідомості українського народу і питанням націєтворчої місії Великого Кобзаря присвячена ґрунтовна стаття академіка М. Г. Жулинського. Абсолютно справедливо називаючи Тараса Шевченка духовним провідником українського народу, дослідник зазначає: «Шевченко з особливою вразливістю сприймав руйнацію історико-культурної спадщини свого народу, культурного ландшафту, духовного простору нації. Це київські гори, Дніпро і кручі, старі церкви – православні святині, це степи і діброви, лани і могили...

Начетверо розкопана,

Розрита могила.

Чого вони там шукали?

Що там схоронили

Старі батьки?» (Жулинський М. Г., 2014, с. 7).

Ґрунтовним дослідженням за темою нашої статті є праця доктора історичних наук В. І. Попика, генерального директора Національної бібліотеки імені В. І. Вернадського, директора Інституту біографічних досліджень, з аналізом основних електронних ресурсів, присвячених Тарасові Шевченку. Автор аналізує інформаційний потенціал електронної шевченкіани з погляду сучасного стану розвитку інформаційних ресурсів про Шевченка. В. І. Попик на конкретних прикладах продемонстрував накопичений позитивний досвід у цій царині

і висвітлив певні окремі недоліки, притаманні таким ресурсам. Безумовним досягненням науковця є те, що він не тільки проаналізував причини таких недопрацювань, але і запропонував конкретні способи їх мінімізації та подолання в подальшому. Він акцентує: «Такі ресурси, на відміну від не завжди доступних звичайній людині друкованих видань, документів, мистецьких творів, відіграють особливу роль тим, що наближують достойників нації (їхні життєписи, ідеї, досвід, надбання тощо) до широкого загалу, відкривають можливість для інтенсивного духовного та інтелектуального діалогу наших сучасників із минулим» (Попик В. І., 2014, с. 258).

Ще однією ґрунтовною і змістовною роботою з теми дослідження вважаємо роботу Н. П. Марченко, старшого наукового співробітника Інституту біографічних досліджень Національної бібліотеки України імені В. Вернадського (Київ) «Новітня Шевченкіана на сайтах провідних бібліотек України для дітей». Автор прискіплює аналізує основні тенденції новітньої шевченкіани на підставі інформації, представленої на сайтах провідних бібліотек України для дітей, і справедливо зазначає, що особливо активною є робота із наповнення інформаційних ресурсів відомостями про Кобзаря, зумовлена святкуванням його ювілею у 2014 р. Науковець на основі контент-аналізу сайтів провідних бібліотек України проаналізувала новітні тенденції вітчизняної «дитячої» шевченкіани. Автор зазначає: «Лише в останні десятиліття (зокрема завдяки прискореному входженню України в глобальний інформаційний простір) нарешті намітилася чітка переорієнтація в позиціонуванні образу та творчості Т. Г. Шевченка для дітей (Марченко Н. П., 2014, с. 337).

З огляду на значущість постаті Кобзаря та представлення його з позицій поглядів ХХІ століття відзначимо серйозну роботу С. В. Росовецького «Шевченко. Сучасна біографія», видану нещодавно в серії «Постаті культури» (Росовецький С. В., 2020). Ця книга є джерелом щирих співпереживань долі Шевченка та певних біографічних відкриттів, адже автор показує читачам

іншого Тараса Шевченка, демонструє його житейську відвертість, чим, по суті справи, руйнує стереотипи культу Кобзаря: «Уважний погляд вчителя не зможе не помітити того, заради чого написана ця книга: як недалека миколаївська Росія від нинішньої, усе те, що відбувалося з українцями в середині XIX століття, відлунює і в столітті XXI-му» (Росовецький С. В., 2020).

Ще одне видання, що є спробою показати читачеві іншого, не зрадянщеного Шевченка, – це книга українського письменника, перекладача, есеїста В. Г. Діброва. Робота присвячена тому, кого називають «патетичним Кобзарем» і «дружнім Ше», який, на думку автора, постійно присутній у нашому повсякденні. У своїй збірці есеїв викладач Гарвардського університету «перекладає» певні реалії та смисли творів Шевченка та розмірковує щодо джерел поетичного впливу Тараса Григоровича Шевченка. Основна мета цієї роботи – сприяти тому, щоб читачі поглянули на відомі тексти «свіжим оком» і знайшли свого власного Шевченка. При цьому автор застерігає: «але будь-яка канонізація, особливо якщо йдеться про митця, робить із нього ідола і може спричинити бунт, від якого – один крок до руїни» (Діброва В. Г., 2021, с. 8). У своїх есеях він і розвінчує міфи про великого поета Тараса.

Тему міфів та стереотипів про життя і творчості Тараса Шевченка продовжує в розвідці кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений учитель України Л. А. Назаренко. З нашого погляду, дослідниці вдалося визначити домінуючі міфи й стереотипи, що супроводжують життєвий і творчий шлях митця. Погоджуємось із автором, що «багата спадщина доробку людини надзвичайних обдарувань, Кобзаря, викликає значну кількість рецепцій та інтерпретацій», це є свідченням того, що роботи про Тараса Григоровича Шевченка завжди будуть предметом наукового вивчення (Назаренко Л. А., 2024, с. 4).

Грунтовна стаття О. О. Бейдика і Є. І. Стеценко присвячена монументальній та музейній шевченкіані. Автори докладно проаналізували просторову палітру пам'ятників Тарасові Шевченку в Україні та світі.

Матеріали статті будуть корисними аналізом основних категорій музеїв, експозиції яких присвячені основним періодам життя та творчості Великого Кобзаря (Бейдик О. О., 2014).

Делікатній темі присвячена публікація І. П. Брижицької «Іван Ковальов – дослідник теми «Шевченко і царська цензура»». Автор пише про ті перешкоди, що їх зазнала книга дослідника через втручання вже іншої – радянської – цензури. Ця наукова розвідка є однією з небагатьох публікацій про постать Шевченка, що має на меті повернути новий смисл і постаті Тараса Григоровича, і його творам (Брижицька І. П., 2014).

Тема застосування інтернет-ресурсів у процесі підготовки вчителя англійської мови нового покоління висвітлена через представлення огляду інтернет-ресурсів Є. С. Процько, кандидата педагогічних наук, доцента кафедри англійської мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Автор аналізує основні ресурси всемережжя, якими послуговуються вчителі англійської мови, і при цьому слушно зазначає: «важливою метою їх (новітніх методик – Г. М. Гич) упровадження в освітній процес є залучення молоді до участі у спільнотах та групах, які надають можливість об'єднуватися навколо виконання певного завдання, яке може виникнути під час освітнього процесу, можливість самоаналізу, самонавчання за підтримки однодумців» (Процько Є. С., 2020, с. 163).

Серед електронних ресурсів не можна не згадати сайт «Тарас Шевченко – геній і пророк українського народу» (www.tarashevchenko.in.ua), який у концептуальному плані та інформаційному забезпеченні є повторенням інтернет-ресурсу «Kobzar», що був першою вітчизняною спробою подання ґрунтовної інформації про Шевченка і наразі вже не працює. Матеріали сайту систематизовано у 4 великі рубрики: «Тарас Шевченко», «Творчий шлях», «Тарас і сучасність», «Корисне», кожна з яких містить підрубрики, де представлено різноманітний матеріал про Тараса Григоровича Шевченка та його творчість (Тарас Шев-

ченко – геній і пророк українського народу, 2014). Матеріали сайту, систематизовані так, що їх легко знайти, ґрунтовно розкривають широкий діапазон шевченківської проблематики. Зазначимо, що формат групування матеріалів, теми рубрик та підрубрик можуть слугувати своєрідним зразком створення персонального ресурсу будь-якої відомої особи, що є вкрай важливим з огляду на те, що нині науковці відкривають десятки імен українців, імена і творчість яких замовчувалися з ідеологічних міркувань.

Ще раз підкреслимо серйозну роботу провідних бібліотек України щодо створення електронних ресурсів сучасної шевченкіани. До прикладу, з використанням пошукової системи УФД-Бібліотека (режим доступу: http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/TopicDescription?topic_id=24052) можна знайти ґрунтовний список літератури, що докладно висвітлює постать Шевченка. Представлені матеріали репрезентують велику кількість традиційних та електронних ресурсів про Кобзаря. З огляду на вектор теми нашої розвідки зауважимо на рубриці «Вивчення творчості Т. Г. Шевченка в школі», що представлена великою кількістю сценаріїв виховних заходів і науково-методичними публікаціями для підготовки і проведення уроків за творчістю Тараса Григоровича Шевченка.

Окрім якісних підбірок цифрових ресурсів, є змістовні традиційні видання, що відкриють читачеві іншого Тараса Шевченка. Тут доцільно назвати працю Л. В. Ушкалова «Шевченко від А до Я», яка є продовженням серії абеток-енциклопедій «Видавництва Старого Лева». Це видання є текстом для читання всієї родини, коли можна ознайомитись із маловідомими фактами біографії талановитого живописця, гравера, прозаїка, драматурга, співака, актора, скульптора. Відомий шевченкознавець показав читачеві Тараса Григоровича Шевченка як людину зі своїми вподобаннями, особливостями, потребами та інтересами. Нова абетка є своєрідним арт-буком, що чудово ілюструвала художник А. М. Стефурак.

Спробу філософського аналізу поста-ті і творчості Шевченка споглядаємо в ро-

боті О. С. Забужко «Шевченків міф України (Забужко О. С., 1997), що вийшла друком наприкінці 90-х р.р. ХХ ст. і викликала різні оцінки в читачів і літературознавців. Інтерпретування відомої письменниці та літературознавця класичних текстів сподобалось не всім поціновувачам канону Великого Кобзаря. Нині, у рік наступного ювілею Кобзаря є сенс перечитати цю працю і, можливо, переосмислити наукову полеміку, яка була спричинена першим виданням книги.

Не можна оминати увагою таку тему, як твори Шевченка в мініатюрах. Тут до речно назвати роботу П. В. Нестеренка «Шевченкіана в екслібрисі. 1917–2017, де представлено 1 120 екслібрисів понад 220 художників, які репрезентували свої творчі мініатюри. Автор поділив екслібрисну шевченкіану на сім основних розділів щодо постаті самого Кобзаря, його творів та інших витворів мистецтва за мотивами Шевченкових поезій та прози, окремо представлено екслібрис пам'ятників Кобзаря, творів монументального мистецтва. Належна увага приділена екслібрисам установ культури і виокремлена важлива проблематика представлення Тараса Григоровича Шевченка як національного генія. Кожен означений розділ представлено через вивчення історії народження значущих робіт щодо різних етапів життя нашого генія (Нестеренко П. В., 2019).

Серед публікацій про зарубіжну шевченкіану назвемо низку статей О. С. Яременка «Філателістична шевченкіана. Зарубіжні філателістичні випуски» (Яременко О. С., 2014) як таку, що присвячена 200-літньому ювілею Кобзаря і не має аналогів у вітчизняній практиці.

Досвід вивчення творчості Тараса Шевченка мають і миколаївські науковці.

Культурологічному складнику стратегії вивчення творчості Тараса Шевченка присвячена стаття доктора педагогічних наук В. І. Шуляра. Відомий науковець у галузі методики викладання української літератури зазначає: «Ми намагалися окреслити стратегії, їх ієрархію в системі літературної освіти взагалі, змістове наповнення обраної культурологічно-порівняльної

стратегії за творчістю Тараса Шевченка» (Шуляр В. І., 2014, с. 64).

Про роздуми Андрія Синявського щодо постаті та творчості Тараса Шевченка йдеться в науковій розвідці доктора педагогічних наук, професора В. В. Гладішева, який зазначає, що досвід вдумливого «читання» відомого літературознавця творів Тараса Шевченка «є дуже корисним на сучасному етапі становлення української нації, оскільки саме творчість Шевченка має стати духовною основою цього довготривалого процесу» (Гладішев В. В., 2014, с. 54).

У рік ювілею великого українського поета науково-методичне дослідження його творчості продовжуватиметься в рамках філолого-культурологічного проєкту «Рік Тараса Шевченка на Миколаївщині» (2024), що спрямований на вивчення культурно-освітнього потенціалу творів Тараса Шевченка та винайдення й упровадження сучасних форм популяризації творчості Кобзаря з урахуванням науково обґрунтованих поглядів XXI століття серед широкої громади Миколаївщини. Проєкт колективу Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, розроблений у рамках циклу «Стратегії прочитання», передбачає вивчення творчості письменників та поетів із позицій XXI століття.

Для дослідження обрані дотичні до формування нового образу Кобзаря матеріали, аби здобувачі освіти XXI століття мали змогу через інтерпретацію вчителя постаті Шевченка побачити справжнього щирого поборника українського духу, відкинувши потрактовування доби совєтської влади.

Мета статті – дослідити сучасний стан інформаційно-методичного забезпечення уроків за творами Тараса Шевченка.

Відповідно до мети **завдання** дослідження передбачають:

- проаналізувати наявні інформаційні ресурси сучасної шевченкіани, якими доцільно послуговуватися на уроках, присвячених постаті Тараса Шевченка;
- обґрунтувати необхідність системного вивчення творів літера-

тури і мистецтва, пов'язаних із життям і творчістю Т. Г. Шевченка, щодо виокремлення ресурсів інформаційно-методичного призначення, які будуть корисними вчителю;

- запропонувати ресурси всемережжя, що можна залучати для розроблення уроків / занять за творчістю Великого Кобзаря та проведення позакласних заходів із його уславленням.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Практична частина дослідження спрямована на добір та відбір різноманітних інтернет-ресурсів, що можна застосувати на уроках / заняттях і в ході організації та проведення позакласних заходів на честь Великого Кобзаря. Оскільки методичний обсяг матеріалів про українського генія надзвичайно розлогий, запропоновані в розвідці інформаційні ресурси систематизовані у три групи: інтернет-ресурси із загальною інформацією про ювіляра, ресурси для використання безпосередньо на уроках і ресурси, що репрезентують Шевченка та його творчість у візуальному та пісенному мистецтві. Остання група виокремлена в самостійний блок, оскільки ці матеріали можуть стати у пригоді як під час проведення уроків / занять, так і в процесі організації культурологічних та популяризаторських заходів. Залучення різнопланових інформаційних джерел актуалізовано також особливостями сприйняття й розуміння інформації учнів покоління Z, на чому справедливо наголошує відомий методист з української літератури В. І. Шуляр: «давати не надмірну інформацію – учні хочуть отримати «концентровані» знання; навчальний матеріал подавати яскраво й наочно; не змушувати, а пропонувати-рекомендувати; давати свободу вибору: що, як і коли зробити – вирішать самі» (Шуляр В. І., 2018, с. 3). Саме такі особливості учнів-читачів спонукають учителя послуговуватися на уроках найрізноманітнішими джерелами інформації.

Проблематика типології інформаційних ресурсів для проведення уроку також

актуалізована тим, що педагоги вже активно використовують інтернет-ресурси на уроках, зокрема на заняттях за технологією «змішаного навчання». Обґрунтовує й визначає засади формування літературної компетентності старшокласників із використанням цієї технології Л. А. Назаренко, подаючи приклади використання інформаційно-методичних матеріалів на уроках (Назаренко Л. А., 2020, с. 173–174). Усе зазначене зумовлює потребу систематизації електронних ресурсів для покращення інформаційно-методичного забезпечення уроків літератури.

Проблему використання якісних інформаційних ресурсів порушено у статті авторського колективу, де слушно зазначено: «відповідальність за використання ІР покладена не лише на студентів, які виконують самостійну роботу, а й на викладача, який подає матеріал, який має бути врахований і підібраний належним чином», тобто йдеться саме про відбір за чіткими змістовими критеріями тих чи інших ресурсів для використання у навчальному процесі» (Гордійчук Г. Б., Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л., Коношевський О. Л., 2022, с. 11).

Щоб дотриматися цієї вимоги, педагоги мають розуміти, які основні групи джерел інформації можна застосовувати на заняттях. За темою наукової розвідки визначена така авторська типологія інформаційно-методичних ресурсів:

- загальні інтернет-ресурси щодо постаті і творчості Тараса Шевченка,
- ресурси для використання на уроках / заняттях,
- Шевченко та його творчість у візуальному та пісенному мистецтві.

Перша група матеріалів буде корисною як учителям української літератури, так і широкому колу освітян, зокрема – для організації та проведення заходів культурологічного та популяризаторського характеру. Друга група ресурсів є науково-методичним підґрунтям уроків української літератури за творами ювіляра. Третя група виокремлена в самостійний блок з огляду на великий масив джерел про мистецькі

твори, в основу яких покладено літературні нароби Кобзаря.

Схарактеризуємо основні групи інформаційно-методичних та навчальних матеріалів за визначеною типологією.

1. Загальні-інтернет ресурси щодо постаті і творчості Тараса Шевченка. Одна із важливих проблем сучасної шевченкіани, на наш погляд, – це розвінчування традиційних міфів про Шевченка, що, на жаль, склалися попередніми десятиліттями внаслідок імперської політики Російської федерації щодо потрактовування образів великих імен неросійського походження. За роки після відзначення 200-ліття Тараса Шевченка українськомовний сегмент інтернету значно збагатився різноплановими матеріалами щодо сучасного образу нашого генія.

Різномановою і насиченою є українська шевченкіана, серед ресурсів варто зазначити: «Шевченкознавство» на сайті «Ізборник» <http://litopys.org.ua/encycl/euui301.htm>, електронна колекція ТШ (Режим доступу: <http://surl.li/prszl>), представлена на сайті Національної бібліотеки України імені В. Вернадського та її окремий сегмент «Шевченкіана в фондах Інституту рукопису» (режим доступу: <http://pbuv.gov.ua/node/1155>).

Помітною рисою вивчення та популяризації творчості Кобзаря є факти поповнення та насичення шевченкіани матеріалами не лише від провідних наукових установ і загальнодержавних бібліотек, але й від невеликих закладів (найчастіше – тих, які названо на честь Тараса Григоровича. Так, наприклад, Кам'янськоміська бібліотека імені Т. Шевченка має власний ресурс «Шевченкіана» (режим доступу: <http://lib.kam.gov.ua/shevchenkiana-internet-resursy>), де вчитель знайде для себе і своїх учнів багато корисного.

Ознайомлення з творчістю літератора зазвичай починають із представлення його постаті, тому радимо скористатися матеріалами книги «Сучасна біографія Шевченка: реальність і міфи» Станіслава Росовецького (режим доступу: <https://zbruc.eu/node/101750>), на сторінках якої поет постає як людина з власними життєвими потреба-

ми та інтересами.

Не зайвим буде звернення до наукових розробок класиків сучасного українського літературознавства, зокрема робіт М. Г. Жулинського «Духовний провідник українського народу» (режим доступу: <http://www.visnyk-nanu.org.ua/sites/default/files/files/Visn.2014/4/3.Zhulynskyi%20.pdf>) і спільна наукова розробка М. Г. Жулинського та І. М. Дзюби «На вічному шляху до Шевченка» (режим доступу: <http://litorus.org.ua/shevchenko/shev101.htm>), де автори ґрунтовно і переконливо пояснюють феномен геніальності Тараса Шевченка.

Сучасний українськомовний сегмент інтернету пропонує велику кількість підбірок інформаційних ресурсів про Тараса Шевченка. Одним із найвагоміших інформаційних ресурсів про ювіляра є портал «Тарас Шевченко: геній українського народу» (режим доступу: <https://taras-shevchenko.in.ua/>), матеріал якого систематизовано у 4 рубрики: «Тарас Шевченко», «Творчий шлях», «Тарас і сучасність», «Корисне», кожна з яких містить підрубрики, де представлено різноманітний матеріал про українського митця та його творчість. В останній рубриці є покликання «Корисні сайти про Шевченка» (режим доступу: <https://taras-shevchenko.in.ua/korisni-sajti-pro-tarasa-shevchenko/>), де вчитель може самостійно здійснювати пошук інформаційно-методичних матеріалів.

Багато електронних ресурсів про Кобзаря представлено в меморіальній електронній колекції «Т. Г. Шевченко» (режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/node/1127>), що репрезентована на сайті Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського.

Велику допомогу нададуть вчителю матеріали доктора філологічних наук, доцента І. Д. Фаріон, авторству якої належать різні передачі про Шевченка, з-поміж яких: «Викуплений, але не куплений» (режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=SkfwSyV_CnA), Тарас Шевченко – геній без наступника і фанатик національної ідеї з циклу «Ген українців» (Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=-jEDYC4EKj0>), «Перший націоналіст, містик, державотворець» (ре-

жим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=lbA_X1_0qW0).

Продовжують тему формування іншого, не совєцького Шевченка відомі літературознавці В. П. Агеєва і Т. І. Гундорова. Серед різноманіття робіт В. П. Агеєвої, доктора філологічних наук, професора Києво-Могилянської академії, звертаємо увагу на відеотекст «Як врятуватися від амнезії, або Що сховано у «Великому льосі» Тараса Шевченка» з її авторського циклу передач «Шалені авторки» (режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=VM8knPn_dJk). Розповідь Агеєвої про сучасне прочитання творів Шевченка може стати предметом обговорення на уроці після перегляду передача «Тарас Шевченко із джавеліном» (режим доступу: <http://surl.li/pqrma>).

Потужно працює в цьому напрямі і Т. І. Гундорова, доктор філологічних наук, професор, завідувач відділу теорії літератури Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України. Серед її матеріалів акцентуємо на її лекції «Тарас Шевченко і народницька концепція культури» (режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=MaERnuaykaY>). Сучасний учитель української літератури має послуговуватися сучасними матеріалами, позбавленими ідеологічного забарвлення совєцької доби щодо українського генія Т. Г. Шевченка, тому радимо прослухати її лекцію «Шевченко і Кобзар: Дармограй: образ і проєкт» (режим доступу: <https://humaniora.usu.edu.ua/news/video-lektsiya-tamary-gundorovoyi-shevchenko-kobzar-darmograj-obraz-proyekt-11-bereznya-2021/>).

Безперечним лідером щодо представлення різнопланової інформації про великого українця є Національний музей Шевченка (режим доступу: <https://museumshevchenko.org.ua/>), де, до прикладу, рубрика «Шевченко» ілюстрована матеріалами «Шевченко-художник», «Шевченко-поет», «Постаті доби», «Цифрова колекція».

Ще один ресурс, що неможливо уявити за часів попередньої влади, – це матеріали С. П. Сегеди «Візуальний образ Тараса Шевченка: нотатки антрополога» (режим доступу: <http://surl.li/pqrqw>), у яких автор

здійснює комплексний науковий аналіз зовнішності Тараса Шевченка, спираючись на різні за характером джерела. Науковець показує зміни, що відбувались не тільки через природний плин часу, але й під впливом морального самопочуття і стан здоров'я поета.

Зацікавлять, сподіваємось, широке коло читачів матеріали інтерактивних виставок: на сайті Національної бібліотеки ім. В. Вернадського «На вічному шляху до Шевченка (режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1139>), «Безсмертне слово Кобзаря: Віртуальна виставка бібліотеки Верховної Ради (режим доступу: <http://lib.rada.gov.ua/static/excursion/shevchenko.html>).

2. *Ресурси для використання на уроках /заняттях.*

Безперечно пізнавальною є віртуальна книжкова виставка «Безсмертне слово Кобзаря», представлена на сайті Бібліотеки Верховної Ради України (режим доступу: <http://surl.li/rytjv>), де розміщено основні ресурси про Т. Г. Шевченка та видання, що вартують уваги вчителя з погляду вивчення біографії геніального письменника України.

Корисними для вчителів будуть матеріали підбірки «...Борітеся — поборете!» (Т. Шевченко) (режим доступу: <https://mailchi.mp/7c3fcc37d0b2/6etpzpu0lx>), розміщені на сайті Академії української преси, де за рубрикою «Квантовий стрибок до Шевченка» освітяни побачать представлені різнопланові ресурси для проведення уроків і позакласних заходів. Так, наприклад, наведено вправу «Наш Шевченко», де з використанням прийомів критичного читання невеликих біографічних статей учитель допоможе учням відмовитись від навішування ярликів під час аналізу життя і творчості поета, а вправа «Сучасні інтерпретації творчості Шевченка» передбачає опрацювання теми потрактовування художнього твору або порівняльний аналіз балади «Причинна» та трейлера до неї чи аналіз двох музичних версій поезії «Думи мої, думи мої».

Радимо вчителям скористатися матеріалами «Шевченко як кріпак № 1» із

серії відео на ютубі «Не про кріпаків (режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=EoOTcgGKdnc>), у якому подані сучасні відповіді на різні питання про життя і творчість Тараса Григоровича Шевченка. Автори каналу Макс Тодоров та Марія Ніколенко подають новий погляд на творчість Шевченка та інших класиків української літератури: «Кажуть, що українська література лише про журбу, тугу, горе та інші слова, які пропонує мова для позначення суму», проте розкривають українську літературу під іншим кутом, із рофлами, мемами та іншими інструментами, що доступні цим зумерам.

Деміфологізації постаті Тараса Шевченка сприятиме лонгрід «Ні! Деградації національної свідомості. 10 міфів про Шевченка (режим доступу: <http://surl.li/oshfq>), матеріали якого можуть стати предметом дискусії на уроці.

Корисними для вчителя є матеріали освітнього відеокурсу «Українська література в іменах» на платформі «Знайшов». Заняття ведуть: Я. В. Цимбал, літературознавець, кандидат філологічних наук, науковий співробітник Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, та Є. О. Стасіневич, літературний критик. Освітні відео з циклу «Українська література в іменах» (режим доступу: <https://wisecow.com.ua/literatura/ukrayinska-literatura-v-imenax/>) представлені WiseCow у рамках проєкту «Зміцнення Громадської довіри (УСВІ II)».

Підкреслимо поступове збільшення в усережжі наукових розвідок щодо розгляду творів Т. Г. Шевченка з погляду ХХІ століття, зокрема радимо вчителям під час вивчення поезії «Розрита могила» скористатися глибокою статтею Володимира Панченка «Дядьки отечества чужого... (режим доступу: <https://day.kyiv.ua/article/kultura/dyadky-otchestva-chuzhogo>), оскільки саме ця поезія є не простою для сприйняття учнів і потребує пояснення думок автора про національне відступництво.

Звертаємо увагу вчителів на блог «Української правди» «Історична правда», де опубліковано матеріал дослідження вже згадуваної Т. І. Гундорової «Кобзар Дар-

мограй: про літературні маски Шевченка» (режим доступу: https://www.istpravda.com.ua/articles/2014/03/8/141809/view_print/). Автор наводить і докладно аналізує портрети Шевченка у виконанні різних художників, цієї публікацією розвінчується один із найпоширеніших міфів про поета-генія як про «мужика в кожусі».

Останнім часом учителі активно залучають на уроках подкасти – невеликі медіатексти, де розкрита сутність конкретного питання. Радимо скористатися такими матеріалами: подкаст І. Д. Фаріон «Оскар і Шевченко: культурний політогляд» (режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=dy16137LYIU>), «Мені однаково» (подкаст, режим доступу: <https://podcasts.nv.ua/episode/12481.html>), подкаст із Людмилою Ваннек (режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/podcast-svoboda-za-tyzhden/31148154.html>), подкаст № 6: Тарас Шевченко (режим доступу: <https://osvita.ua/test/training/ukr-literature/71086/>), подкаст «Шева, Леся і Франко» (режим доступу: <http://surl.li/pqsre>).

Ще одна неоднозначна серія подкастів за авторства Контора Непосмішного «Як вони виборались з того гімна» теж має випуск про Тараса (режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=ktjX-Kwv9rg>), і цей ролик також може стати предметом групового обговорення на уроці з учнями випускних класів щодо потрактовування постаті Т. Шевченка.

Подкаст про українських класиків із серії оригінальних методичних матеріалів «Леся, Шева і Франко» (Дарина Романська і Андрій Богданович, «Тарас Шевченко – це ром, бунт і ерудованість, а не село, бідність та журба» (режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=tWczgxOcO_U) можна дати учням на самоопрацювання як домашню роботу в цілому або скористатися його фрагментами на уроці. У першому епізоді автори говорять про Шевченка без «бронзи», вони намагаються відійти від радянських та шкільних стереотипів. Автор з'ясовують, кого любив і ким був, окрім як геній та пророк?

Пропонуємо вчителям ознайомити учнів із матеріалами, представленими в

Інстаграм Тараса Шевченка, де Кобзар постає сучасним і зрозумілим дітям. Таким же сучасним поет представлений у матеріалах «Як показати Шевченка сучасним? 8 статей для учителів» на платформі Освіторія (режим доступу: <http://surl.li/pqsmh>). Осібно виділимо публікацію на цьому ресурсі – «Крутезні сценарії уроків про Тараса Шевченка, які учні проситимуть повторити ще» (режим доступу: <http://surl.li/пуqj>). Також Освіторія репрезентує вчителям ресурс «Шева forever: спали свій стереотип про Шевченка» (режим доступу: <http://surl.li/пуqxj>), де подано низку можливих уроків за творчістю Шевченка і наведено конкретні приклади сучасних завдань для виконання як безпосередньо на уроках, так і вдома.

Неоднозначною є тема стосунків Шевченка із жінками, і невелика за обсягом публікація «Жінки у житті Шевченка» (режим доступу: <http://lib.vntu.edu.ua/pages/37.html>) привертає увагу не лише фактографічним матеріалом, але насамперед ґрунтовним списком літератури.

Корисними для вчителів є матеріали про фестивалі й конкурси, присвячені Тарасові Шевченку: офіційний канал Всеукраїнського фестивалю Тараса Шевченка Ше.Fest. (режим доступу: <https://www.youtube.com/@user-si3tz6hj2l>), Міжнародний мовно-літературний конкурс учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка (режим доступу: <http://surl.li/plwug>), матеріали якого оприлюднені на сайті Міністерства освіти і науки.

Розвивальну роль для учнів убачаємо в їхньому залученні до навчально-пізнавальної гри (режим доступу: <https://naurok.com.ua/navchalno-piznavalna-gra-usimvidomiy-taras-shevchenko-311248.html>) за авторства вчителя О. П. Черненко, де творчо подано багато фактографічної інформації про Тараса Григоровича Шевченка.

Учитель може продемонструвати учням потенціал штучного інтелекту, скориставшись створеним чат-ботом «Видатні постаті», розміщеним на платформі «На урок» (режим доступу: <https://naurok.com.ua/chat/index>).

3. Шевченко та його творчість у візуальному та пісенному мистецтві.

Вартими уваги є ресурси всемережжя про візуальне та музичне мистецтво, присвячене постаті і творам генія.

Доречними для використання на уроках будуть фільми та відео про Т. Г. Шевченка. Доволі широкий перелік таких матеріалів наведено на сайті «ВСВІТІ» під рубрикою «Справжній Тарас Шевченко: фільми, відео та книга про українського генія» (режим доступу: <https://vsviti.com.ua/ukraine/147993>), серед яких особливе місце посідає фільм О. В. Денисенка «Тарас. Повернення».

На окрему увагу заслуговує фільм «Таємниця генія Шевченка» (режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=DvBAп63jkH0>), який представить учителям, учням, студентам Шевченка як живу людину – зі своїми радостями, проблемами і таємницями. Про те, як вдалося зробити якісний фільм про ЖИВОГО Шевченка замість чергової пафосної стрічки про поета-революціонера йдеться у статті ведучої 1+1 Світлани Усенко (режим доступу: <http://media.1plus1.ua/blog/usenko>).

Немає необхідності називати імена українських художників, що зверталися до постаті Шевченка, але оминати твори українського Сальвадора Далі – тернопільчанина О. І. Шупляка не можна. Ресурс «Олег – галерея» (режим доступу: <https://shupliak.art/uk/gallery>) містить десятки робіт майстра за творами Тараса Григоровича Шевченка, використання яких прикрасить урок або захід і допоможе здобувачам освіти уявити собі самого митця і героїв його творів.

Неабияким є пісенний спадок нашого генія, адже багато його поезій покладено на музику. Немає необхідності наводити численні покликання, просто зазначимо їх кількість (до прикладу, <https://www.youtube.com/watch?v=3R-AaRz99hY>; <https://www.youtube.com/watch?v=9nPR2cteVqE>; <https://www.youtube.com/watch?v=E1vKp0gC0DY>).

Великі зібрання пісень за творами Кобзаря досить широко представлені в усмережжі: окремі пісні та їх зібрання: найбільша у світі добірка (режим доступу:

<https://inlnk.ru/1PjdVO>) та добірка пісень (режим доступу: <https://taras-shevchenko.in.ua/pisni-na-virshi-shevchenka/>).

На підтвердження цієї тези пропонуємо кілька пісенних версій одного вірша Кобзаря (на прикладі поезії «Реве та стогне Дніпр широкий»), які були дібрані спеціально для цієї публікації (режим доступу: <http://surl.li/qrbmg>, добір і відбір роликів, створення авторських швидкокодів із використанням сервісу ME-QR <https://me-qr.com/ru/qr-code-generator>).

Окремі твори про Шевченка є окрасою сучасної пісенної творчості. Так, наприклад, пісня на слова Юрія Рибчинського, музика Олександра Осадчого у виконанні Василя Зинкевича (режим доступу: <https://inlnk.ru/XOyuz1>) по праву вважається одним із кращих музичних творів про ювіляра і стане окрасою уроку або заходу на спомин Шевченка.

Рекомендуємо вчителям авторський культурний проєкт Артема Пивоварова «Твої вірші, мої ноти», створений задля популяризації та підтримки української культури, поетів і письменників через призму музики. Налічує пісні на твори Тараса Шевченка, Івана Франка, Михайла Старицького, Павла Тичини та інших видатних українських поетів. Сучасна молодь із задоволенням долучиться до прослуховування пісень на вірші Тараса Шевченка у виконанні молодих артистів. Так, наприклад, це можуть бути дуетні пісні Артема (разом з ЯрмАком (реп-виконавець Олександр ЯрмАк, сценічний псевдонім – YARMAK, ЯрмАК), «Минають дні, минають ночі» (<https://www.youtube.com/watch?v=U6svTZODebU>), разом із Надею Дорофєєвою «Думи мої думи» (https://www.youtube.com/watch?v=П6Yk_WmStY).

Методичний обшир інформаційних ресурсів усмережжя є надзвичайно розмаїтим і ґрунтовним, що дає підстави стверджувати про якісне інформаційне забезпечення уроків за творами Тараса Шевченка і позакласних заходів на ушавлення його імені.

Відібрані матеріали умовно система-

тизовані у три групи: 1) загальні інтернет-ресурси щодо постаті і творчості Тараса Шевченка, 2) ресурси для використання на уроках, 3) Шевченко та його творчість у візуальному та пісенному мистецтві. Безумовно, освітянам стануть у пригоді різні матеріали, представлені в зазначених добірках.

Завдання вчителя, на наше глибоке переконання, полягає в добиранні тих конкретних матеріалів, що відповідають меті і завданням уроків і заходів та інформаційним потребам здобувачів освіти. Найновіші інтернет-ресурси допоможуть учителю показати учням сучасного, модернового, людяного Шевченка, тобто відійти від «змосковленого» образу нашого генія (термін І. Д. Фаріон, відеопроект «Курси культури української мови», лекція «Синтаксичне узгодження» від 12 лютого 2024 р.).

Запропоновані ресурси інформаційно-методичного спрямування вчителі можуть використовувати як повноцінний готовий елемент уроку / заняття або позакласного заходу, або – як їхня частина, залежно від формату уроку / заняття або заходу. Творче використання логічно опрацьованого матеріалу з певної теми з різних інформаційних джерел у різноманітних варіантах допоможе вчителю віднайти такий образ Шевченка та його творів, що будуть відповідати вимогам Нової української школи та сучасному баченню Кобзаря очима здобувачів освіти ХХІ століття.

Висновки та перспективи дослідження проблеми.

Проведений аналіз інформаційно-методичного забезпечення уроків за творчістю Тараса Шевченка та позакласних заходів на його честь дозволив дійти таких висновків:

1. Проаналізовані окремі публікації щодо наявних інформаційних ресурсів усемережжя дають підстави говорити про серйозний інформаційно-методичний потенціал видань, присвячених Т. Шевченку та його творчості.

2. Досліджені з використанням ме-

тоду *de visu* різноманітні цифрові ресурси переважно навчального і популяризаторського характеру є доступними для пошуку за елементарними ключовими словами: «Тарас Шевченко», «твори Шевченка», «ресурси про Шевченка», «методичні матеріали для учителів про Шевченка» тощо.

3. Розроблена авторська типологія інформаційно-методичних ресурсів за темою наукової розвідки: загальні інтернет-ресурси про постать і творчість Тараса Шевченка, ресурси для застосування на уроках / заняттях, Т. Г. Шевченко та його творчість у візуальному та пісенному мистецтві.

4. Запропонованими відібраними інформаційно-методичними ресурсами вчителі можуть послуговуватися для розроблення уроків / занять та позакласних заходів за творчістю Тараса Григоровича Шевченка.

5. Наявні в інтернеті ресурси в основному задовольняють потреби вчителів у літературі інформаційного і методичного змісту.

6. Зазначимо появу значної кількості ресурсів, де постать поета-генія позбавлена радянських ідеологічних штампів, а великий українець постає як справжній символ України з огляду на потреби дітей та підлітків, які починають на уроках знайомитись із постаттю та творчістю Великого Кобзаря.

З огляду на відзначення в поточному році 210-річниця ювілею Тараса Григоровича Шевченка можемо говорити про появу численних публікацій різного характеру про життя та творчість Великого Кобзаря. Ці роботи найближчими роками і мають стати предметом наступного етапу вивчення.

Наведені матеріали є лише спробою автора означити важливість розроблення сучасних інформаційно-методичних матеріалів, якими можуть послуговуватися вчителі на уроках і в позаурочний час для формування в дітей національно свідомої позиції щодо генія нашої країни – Тараса Григоровича Шевченка.

Перспективою наукового досліджен-

ня є добирання й апробація матеріалів про Тараса Шевченка наукового, інформаційного, методичного на популяризаторського змісту для їхнього активного впровадження в освітній процес для здобувачів освіти різ-

ного віку. Подальші наукові дослідження в цій царині мають бути спрямовані на глибоке науково-методичне вивчення поетичної спадщини великого українського поета.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бейдик О. О. Увіковічення величі Т. Г. Шевченка в монументальному мистецтві та музейній справі (до 200-річчя від дня народження) / О. О. Бейдик, Є. І. Стеценко // Український географічний журнал. – 2014. – № 1. – С. 3–9.
2. Брижицька І. Дослідники творчості Т. Шевченка / І. Брижицька // Режим доступу: https://knu.ua/pdfs/shevstud-16/36_Bryzhitska_I-1.pdf
3. Використання інформаційних ресурсів у професійній підготовці майбутніх учителів: досвід, проблеми, перспективи // Г. Гордійчук, Р. Гуревич, Л. Коношевський, О. Коношевський // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. – Вінниця: ООО «Друк плюс», 2022. – Вип. 65. – С. 5–20 // Режим доступу: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5420> DOI: 10.31652/2412-1142-2022-65-5-20
4. Гладишев В. В. Осмислення постаті та творчості Тараса Шевченка Андрієм Сиявським / В. В. Гладишев // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Феномен особистості та творчості Т. Г. Шевченка в сучасному культурологічному просторі»: Збірник тез доповідей (І частина). – Миколаїв, 2014. – С. 50–54.
5. Діброва В. Свіжим оком: Шевченко для сучасного читача / В. Діброва. – К. : Видавництво «Білка». – 2021. – 176 с.
6. Жулинський М. Духовний провідник українського народу: до 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка / М. Жулинський // Всесвіт. – 2014. – № 5–6. – С. 167–172 // Режим доступу: <http://surl.li/osgth>.
7. Забужко О. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу / О. Забужко. – К. : Абрис, 1997. – 144 с.
8. Марченко Н. П. Новітня Шевченкіана на сайтах провідних бібліотек України для дітей / Н. П. Марченко // Українська біографістика. – 2014. – № 11. – С. 336–361 // Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ubi_2014_11_26.
9. Назаренко Л. «Змішане навчання» як крок до комфортної освіти: його сутність та переваги / Л. Назаренко // Освітологічний дискурс. – 2020. – № 4 (31). С. 163–188 // Режим доступу: <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/780/623/2323>
10. Назаренко Л. А. Творчість Тараса Шевченка в інтелектуальній рецепції: від культурних уявлень до міфів і стереотипів / Л. А. Назаренко // Вересень. – 2024. – № 1. – Подано до друку.
11. Нестеренко П. Шевченкіана в екслібрисі. 1917–2017 / П. Нестеренко. – К. : Криниця, 2019. – 323 с. // Режим доступу: <https://inlnk.ru/n0Gypl>
12. Попик В. І. Електронні ресурси, присвячені Тарасові Шевченку, як відображення сучасного стану розвитку вітчизняного віртуального інформаційного простору / В. І. Попик // Українська біографістика. – 2014. – Вип. 11. – С. 257–271.
13. Процько Є. С. Використання інтернет-ресурсів у процесі підготовки вчителя англійської мови нового покоління / Є. С. Процько // Вісник післядипломної освіти. – Випуск 11(40). «Серія «Педагогічні науки» (Категорія «Б»)). – К. ; 2020. – Випуск 11 (40). – С. 154–169. // Режим доступу: <http://surl.li/osgtu>
14. Рік Тараса Шевченка на Миколаївщині: філолого-культурологічний проєкт до

210-річчя з дня народження Кобзаря / Упорядник Г. М. Гич. – Миколаїв : МОШПО, 2024. – 12 с.

15. Росовецький Станіслав. Шевченко. Сучасна біографія / Станіслав Росовецький. – Київ : ДУХ І ЛІТЕРА. – 2020. – 472 с., 16 с. іл. – (Серія «Постаті культури»).

16. Тарас Шевченко – геній і пророк українського народу: Електронний ресурс // Режим доступу: <https://taras-shevchenko.in.ua/>.

17. Ушкалов Л. Шевченко від А до Я / Л. Ушкалов. – Видавництво Старого Лева : 2017. – 80 с.

18. Шуляр В. І. Стратегії вивчення творчості Тараса Шевченка: культурологічна складова / В. І. Шуляр // Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Феномен особистості та творчості Т. Г. Шевченка в сучасному культурологічному просторі» : Збірник тез доповідей (І частина). – Миколаїв, 2014. – С. 55–65.

19. Шуляр В. Стратегії формування компетентного учня-читача Нової української школи («Модернізм») : навчально-методичний посібник / Василь Шуляр. – Миколаїв : Ліон, 2018. – 28 с.

20. Яременко О. Філателістична шевченкіана. Зарубіжні філателістичні випуски / О. Яременко // Слово і час. – 2014. – № 1. – С. 115–117. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sich_2014_1_19

INFORMATIVE AND METHODOLOGICAL PROVISION OF THE LESSONS DEDICATED TO TARAS SHEVCHENKO'S CREATIVITY

Hych Halyna,

Candidate of Pedagogic Sciences (Ph. D.),

Associate Professor, Head of the Department of Theory

and Methodology of Linguistic-Literary and Artistic-Aesthetic Education,

Mykolaiv In-Service Teachers Training Institute

4-a, Admiralska Street, 54001, Mykolaiv, Ukraine

halina.gych@moippo.mk.ua

The methodological article exposes basic informational Internet resources on contemporary shevchenkiana, which may be useful for the teachers of the Ukrainian language and literature of the integrated course of literature and history in order to improve the subject-specific knowledge of educators, considering the interpretation of the great Kobzar's personality and representing his creative input to education applicants at the New Ukrainian School.

It has been accentuated the meaning to applicants of modern educators' informative and teaching resources in view of the prevailing distance learning.

Some native traditional and electronic informative resources dedicated to Taras Shevchenko from the perspective of scientific and methodological provision of the great Kobzar's creativity, studying the lessons of Ukrainian literature and the integrated course of literature, have been analysed.

The major Internet resources have been listed, which may be useful for teachers to present a Ukrainian genius's image that should be formed without adhering to some Soviet canons and patterns, coined within the minds of Ukrainians during previous years. The informative and teaching materials have been systematized into three groups: the Internet resources with general information about the celebrant, the resources for direct application in lessons, and the ones that represent Shevchenko and his creativity in various forms of art: visual, audible, and cinematic.

When selecting the digital Internet resources, the teaching and popularizing materials that may be of interest to children and teenagers have been taken into consideration.

The author concludes that the presented resources of the Internet provide grounds for stating about serious informative and teaching potential on ensuring the needs of educators in elucidating the personality and creative way of Taras Shevchenko, as well as outlines the main perspectives of further research on this topic.

Keywords: *electronic informative resources; extracurricular activities dedicated to Kobzar; informative and methodological provision; lessons on the works of Taras Shevchenko; studying creativity; Taras Hryhorovych Shevchenko.*

REFERENCES

1. Beidyk, O. O. & Stetsenko, Ye. I. (2014). Uvikovichnennia velychi T. H. Shevchenka v monumentalnomu mystetstvi ta muzeinii spravi (do 200-richchia vid dnia narodzhennia) [Perpetuating the greatness of T. G. Shevchenko in monumental art and museum work (to the 200th anniversary of his birth)]. *Ukrainskyi heohrafichnyi zhurnal*, 1, 3–9 (ukr).
2. Bryzhytska, I. Doslidnyky tvorchosti T. Shevchenka [Researchers of T. Shevchenko's creativity]. Retrieved from: https://knu.ua/pdfs/shevstud-16/36_Bryzhitska_I-1.pdf (ukr).
3. Dibrova, V. (2021). *Svizhym okom: Shevchenko dlia suchasnoho chytacha* [With fresh eyes: Shevchenko for the modern reader]. K.: Vydavnytstvo «Bilka» (ukr).
4. Hladyshev, V. V. (2014). Osmyslennia postati ta tvorchosti Tarasa Shevchenka Andriiem Syniavskym [Understanding the character and work of Taras Shevchenko by Andriy Syniavskiy]. *Materialy vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Fenomen osobystosti ta tvorchosti T. H. Shevchenka v suchasnomu kulturolohichnomu prostori»*. Mykolaiv, 50–54 (ukr).
5. Hordiichuk, H., Hurevych, R., Konoshevskiy, L. & Konoshevskiy, O. (2022). Vykorystannia informatsiinykh resursiv u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv: dosvid, problemy, perspektyvy [The use of information resources in the professional training of future teachers: experience, problems, prospects]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metodyky navchannia u pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problemy*. Vynnytsia: OOO «Druk plus». Vyp. 65, 5–20. Retrieved from: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5420> DOI: 10.31652/2412-1142-2022-65-5-20 (ukr).
6. Hych, H. M. (2024). *Rik Tarasa Shevchenka na Mykolaivshchyni: filoloho-kulturolohichniy proiekt do 210-richchia z dnia narodzhennia Kobzaria* [The year of Taras Shevchenko in the Mykolaiv region: a philological and cultural project for the 210th anniversary of Kobzar's birth]. Mykolaiv: MOIPPO (ukr).
7. Marchenko, N. P. (2014). Novitnia Shevchenkiana na saitakh providnykh bibliotek Ukrainy dlia ditei [New Shevchenkian on the websites of the leading libraries of Ukraine for children]. *Ukrainska biohrafistyka*, 11, 336–361. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ubi_2014_11_26 (ukr).
8. Nazarenko, L. A. (2024). Tvorchist Tarasa Shevchenka v intelektualnii retseptsii: vid kulturnykh uiavlen do mifiv i stereotypiv [Creativity of Taras Shevchenko in intellectual reception: from cultural ideas to myths and stereotypes]. *Veresen*, 1. Podano do druku (ukr).
9. Nazarenko, L. (2020). «Zmishane navchannia» yak krok do komfortnoi osvity: yoho sutnist ta perevahy [«Blended learning» as a step towards comfortable education: its essence and advantages]. *Osvitolohichniy dyskurs*, 4 (31), 163–188. Retrieved from: <https://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/download/780/623/2323> (ukr).
10. Nesterenko, P. (2019). Shevchenkiana v ekslibrisi. 1917–2017 [Shevchenkian in

bookplate. 1917–2017]. K.: Krynytsia. Retrieved from: <https://inlnk.ru/n0Gyp1> (ukr).

11. Popyk, V. I. (2014). Elektronni resursy, prysviacheni Tarasovi Shevchenku, yak vidobrazhennia suchasnoho stanu rozvytku vitchyznianoho virtualnogo informatsiinoho prostoru [Electronic resources dedicated to Taras Shevchenko as a reflection of the current state of development of the domestic virtual information space]. *Ukrainska biohrafistyka*. Vyp. 11, 257–271 (ukr).

12. Protsko, Ye. S. (2020). Vykorystannia internet-resursiv u protsesi pidhotovky vchytelia anhliiskoi movy novoho pokolinnia [The use of Internet resources in the process of training a new generation English language teacher]. *Visnyk pisliadyplomnoi osvity*. Vypusk 11 (40), 154–169. «Seriiia «Pedahohichni nauky» (Katehoriia «B»)). Retrieved from: <http://surl.li/osgtu> (ukr).

13. Rosovetskyi, Stanislav. (2020). *Shevchenko. Suchasna biohrafia* [Shevchenko. Modern biography]. Kyiv: DUKh I LITERA (ukr).

14. Shuliar, V. I. (2014). Stratehii vyvchennia tvorchosti Tarasa Shevchenka: kulturolohichna skladova [Strategies for studying the creativity of Taras Shevchenko: a cultural component]. *Materialy vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Fenomen osobystosti ta tvorchosti T. H. Shevchenka v suchasnomu kulturolohichnomu prostori»*. Mykolaiv, 55–65 (ukr).

15. Shuliar, V. (2018). *Stratehii formuvannia kompetentnoho uchnia-chytacha Novoi ukrainskoi shkoly («Modernizm»)* [Strategies for the formation of a competent student-reader of the New Ukrainian school («Modernism»)]. Mykolaiv: Ilion (ukr).

16. Taras Shevchenko – henii i prorok ukrainskoho narodu» [Taras Shevchenko – genius and prophet of the Ukrainian people». Retrieved from: <https://taras-shevchenko.in.ua/> (ukr).

17. Ushkalov, L. (2017). *Shevchenko vid A do Ya* [Shevchenko from A to Z]. Vydavnytstvo Staroho Leva (ukr).

18. Yaremenko, O. (2014). Filatelistychna shevchenkiana. Zarubizhni filatelistychni vypusky [Philatelic Shevchenkiana. Foreign philatelic issues]. *Slovo i chas*, 115–117. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sich_2014_1_19 (ukr).

19. Zabuzhko, O. (1997). *Shevchenkiv mif Ukrainy. Sproba filosofskoho analizu* [Shevchenko's myth of Ukraine. An attempt at philosophical analysis]. K. (ukr).

20. Zhulynskyi, M. (2014). Dukhovnyi providnyk ukrainskoho narodu: do 200-richchia vid dnia narodzhennia Tarasa Shevchenka [The spiritual leader of the Ukrainian people: to the 200th anniversary of the birth of Taras Shevchenko]. *Vsesvit*, 5–6, 167–172. Retrieved from: <http://surl.li/osgth> (ukr).